

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Славік Роман Володимирович

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСУ**

«ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА»

для студентів спеціальності:
014 «Середня освіта (географія)»

Ужгород – 2021

Робоча навчальна програма та методичні рекомендації до курсу «Географія світового господарства» / для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (географія)» /, - Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021 – 37 с.

Укладач: Славик Роман Володимирович
доцент кафедри фізичної географії
та раціонального природокористування,
кандидат економічних наук

Рецензенти: Дністрянський Мирослав Степанович – професор кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету ім. І. Франка, доктор географічних наук.

Жулканич Борис Михайлович – старший викладач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ухвалено методичною комісією географічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(Протокол № 8 від 29 червня 2021 р.)

ЗМІСТ

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ТА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	4
Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни.....	5
Структура навчальної дисципліни.....	6
Теми практичних занять.....	7
Самостійна робота студента.....	8
Методи навчання.....	8
Методи контролю.....	8
Розподіл балів, які отримують студенти.....	9
Методичне забезпечення.....	10
ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС.....	11
Змістовний модуль № 1.....	11
Змістовний модуль № 2.....	12
ПРАКТИЧНИЙ КУРС.....	14
Практична робота № 1.....	14
Практична робота № 2.....	15
Практична робота № 3.....	16
Практична робота № 4.....	17
Практична робота № 5.....	18
Практична робота № 6.....	19
Тестові завдання до першого модулю.....	20
Тестові завдання до другого модулю.....	25
Перелік теоретичних питань на іспит.....	33
Список рекомендованої літератури.....	35

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ТА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-й	5-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	8-й	9-й
	Лекції:	
	34	10
	Практичні (семінарські):	
	16	6
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	70	104

2. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

Місце і значення навчальної дисципліни. Географія світового господарства є нормативною навчальною дисципліною в підготовці географів бакалаврів. Цей курс відноситься до блоку основних географічних дисциплін, а саме є складовою економічної географії, тому викладається для всіх студентів-географів.

Предметом є територіальні та галузеві особливості структури сучасного світового господарства.

Світове господарство – це складна організована економічно-територіальна система з прямими та зворотними зв'язками. Світове господарство має галузеву, функціональну, територіальну структуру, що функціонує під впливом економічним, політичних, науково-технічних процесів і явищ. Світове господарство є складною системою, що виступає підсистемою єдиної глобальної соціогеосистеми світу. Вона характеризується множиною складових елементів, ієрархічністю, багаторівневістю, структурністю.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку світу, враховуючи процеси глобалізації, географія світового господарства набуває великого значення та статусу світоглядної дисципліни, яка формує розуміння структурної та територіальної організації сучасного світового господарства, тенденцій в світових господарських зв'язках.

Мета навчальної дисципліни – висвітлення особливостей, закономірностей розвитку та функціонування галузевої, територіальної структури сучасного світового господарства.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити структуру світового господарства як складової глобальної соціально-економічної системи;
- сформувати практичні навички щодо дослідження територіальних відмінностей економічного розвитку інфраструктури світового господарства;
- показати можливість застосовувати отриманні знання та навички у вирішенні глобальних проблем сучасної цивілізації.

Рівні компетентності:

- володіння теоретичними знаннями щодо формування та функціонування географії світового господарства;
- опанування структури галузей сучасного світового господарства;
- засвоєння особливостей світових господарських зв'язків;
- вміння давати характеристику галузям світового господарства;
- використання методів аналізу та оцінки факторів, що визначають ступінь розвитку галузей світового господарства.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Світове господарство – як складова глобальної соціально-економічної системи.						
Тема 1. Становлення та тенденції розвитку світового господарства та його структура	20	5	3			12
Тема 2. Потенціал світової економіки та фактори виробництва	20	5	2			12
Тема 3. Територіальна та галузева структура світового господарства	19	5	3			11
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	17	8			35
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Інфраструктура та механізми світового господарства. Проблеми світової економіки.						
Тема 1. Інфраструктура світового господарства	20	5	3			12
Тема 2. Національна економіка як частина світового господарства	20	5	3			12
Тема 3. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	18	5	2			11
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	17	8			35
Разом за семестр	120	34	16			70

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Становлення та тенденції розвитку світового господарства та його структура	20	2	1			17
Тема 2. Потенціал світової економіки та фактори виробництва	20	2	1			17
Тема 3. Територіальна та галузева структура світового господарства	20	2	1			17
Тема 4. Інфраструктура світового господарства	20	2	1			17
Тема 5. Національна економіка як частина світового господарства	20	1	1			18
Тема 6. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	20	1	1			18
Разом за семестр	120	10	6			104

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Становлення та тенденції розвитку світового господарства та його структура	3	1
2	Потенціал світової економіки та фактори виробництва	2	1
3	Територіальна та галузева структура світового господарства	3	1
4	Інфраструктура світового господарства	3	1
5	Національна економіка як частина світового господарства	3	1
6	Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	2	1
Разом		16	6

5. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні протиріччя розвитку світового господарства	5	9
2	Теорії формування та розвитку світового господарства	5	9
3	Фінансова допомога та зовнішній борг	6	9
4	Світові фінансові кризи	6	9
5	Тіньова економіка світу	6	9
6	Експортно-імпортна структура продукції промисловості та сільського господарства.	6	9
7	Три сектори реальної економіки	6	9
8	Значення та функції міжнародних фондів, комерційних банків, бірж, офшорних центрів, технопарків, бізнес-центрів	6	9
9	Вплив глобалізації на міжнародний поділ праці	6	8
10	Процес деіндустріалізації, його негативні та позитивні моменти.	6	8
11	Негативні аспекти глобалізації	6	8
12	Найважливіші глобальні проблеми людства на цьому етапі соціально-економічного розвитку	6	8
	Разом	70	104

6. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та схеми.

На практичних заняттях:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання;
- розв'язання задач та кейсів, ситуаційних завдань.

7. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі оцінювання усних відповідей, виконаних практичних завдань і самостійних робіт.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом усного опитування та виступів на семінарських заняттях;

- з практичних занять – на основі перевірки виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2			100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
15	15	20	15	20	15	

T1, T2... T10 – теми змістових модулів.

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль 2			75	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	5	5	3	3	4		

T1, T2... T10 – теми змістових модулів.

Перелік форм контролю за навчальною діяльністю студентів:

Поточний контроль: усне опитування на практичних заняттях та розв'язування задач.

Модульний контроль: у формі контрольної роботи за темами змістовних модулів.

Підсумковий контроль: іспит у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, що додаються, а також розв'язування задач.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	зараховано
82–89	B	зараховано
74–81	C	
64–73	D	зараховано
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма та методичні рекомендації до курсу «Географія світового господарства» / для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (географія)» /, - Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021 – 36 с.
2. Опорний конспект лекцій на електронному носії.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО – ЯК СКЛАДОВА ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Тема 1. Становлення та тенденції розвитку світового господарства та його структура

Становлення та суть світового господарства. Поняття світового господарства. Закони, закономірності та принципи розвитку і розміщення світового господарства. Сутність міжнародних економічних відносин та їх форми. Механізми світового господарства та складові частини. Етапи формування світової економіки. Періоди розвитку світового господарства. Міжнародний поділ праці. Рух факторів виробництва. Теорії формування та розвитку світового господарства. Типологія країн світу.

Основні поняття: *світова економіка (господарство), міжнародні економічні відносини, міжнародні економічні зв'язки, світовий ринок товарів та послуг, міжнародний поділ праці, теорія абсолютних та відносних переваг у зовнішній торгівлі, теорія співвідношення факторів виробництва, теорія конкурентних переваг, паритет купівельної здатності, індекс людського розвитку, стадії економічного розвитку, теорія єдиної цивілізації, вестернізація, теорія зіткнення цивілізацій, постіндустріалізація, економічна демократія, глобалізація.*

Завдання для самостійної роботи (10 год). Ознайомитися з основними теоріями формування та розвитку світового господарства.

Література [20; 24; 38].

Тема 2. Потенціал світової економіки та фактори виробництва

Природно-ресурсний потенціал світового господарства. Мінеральні, водні, земельні та лісові ресурси світу. Роль природних ресурсів в світовій економіці та розподіл між країнами світу. Трудові ресурси світового господарства: кількісні та якісні аспекти. Фінансові ресурси світового господарства. Види фінансових ресурсів. Світові ринки капіталу. Глобалізація фінансових ресурсів світу. Золотовалютні резерви. Фінансова допомога та зовнішній борг. Світові фінансові кризи. Підприємницькі ресурси світу. Підприємництво як економічний ресурс. Підприємництво в умовах глобалізації господарської діяльності. Тіньова економіка світу. Наукові ресурси світу. Основні науково-технічні центри світу – США, Західної Європи, Росії, Японії. Науково-технічні зв'язки в світі.

Основні поняття: *фактори виробництва, технології, міжнародний поділ факторів виробництва, мінеральні, земельні, водні, людські ресурси, галузева структура зайнятості, економічно активне населення, міжнародний ринок робочої сили, наукові ресурси, наукомісткі галузі, міжнародний технологічний обмін, передача технологій, ноу-хау, фінансові ресурси, світовий фінансовий ринок, валютні інтервенції, деривативи, офшорні центри, євроекселя, євроакції, єврооблігації, золотовалютні резерви, фінансова допомога, дефолт, управління зовнішнім боргом.*

Завдання для самостійної роботи (10 год). Вивчити основні причини виникнення світових економічних криз та шляхи їх подолання у світовій економіці.
Література [2; 14; 44].

Тема 3. Територіальна та галузева структура світового господарства.

Основні зрушення в структурі світової економіки. Промисловість світу. Тенденції розвитку та розміщення видобувної, легкої, харчової, будівельної промисловості, чорної та кольорової металургії, машинобудування, паливно-енергетичного, хімічного, воєнно-промислового та лісовиробничого комплексу. Сільське господарство світу. Технологічна база сільського господарства. Структура світового сільськогосподарського виробництва. Територіальна організація тваринництва. Особливості розміщення рослинництва.

Основні поняття: галузева структура економіки, первинний та вторинний, третинний сектор економіки, агропромисловий комплекс, «зелена революція», паливно-енергетичний комплекс, енергоресурси, металургія, машинобудування, військово-промисловий комплекс.

Завдання для самостійної роботи (10 год). Ознайомитися із основними секторної структури господарства .

Література [3; 9; 23].

ТИПОВЕ ЗАВДАННЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ №1

1. Еволюція світового господарства.
2. Групування країн (Європи, Азії, Африки, Австралії, Америки, Океанії) за етапами економічного росту та періодам індустріалізації.
3. Міжнародний поділ праці: суть, причини, види.
4. Природно-ресурсний потенціал світової економіки.
5. Характеристика технологічної база паливно-енергетичного комплексу світу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІНФРАСТРУКТУРА ТА МЕХАНІЗМИ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА. ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 4. Інфраструктура світового господарства

Інфраструктура як наукова категорія. Транспортна система світу. Залізничний, автомобільний, авіаційний, морський, трубопровідний транспорт світу. Світова система зв'язків. Соціальна інфраструктура.

Основні поняття: міжнародна інфраструктура, транспортна система світу, динаміка вантажо- та пасажироперевезень, види транспорту, світова система зв'язку, соціально-культурна інфраструктура, інституціональна інфраструктура, офшорні центри, ринкова інфраструктура, товарні біржі, центри інформаційного обслуговування, технополіси, технопарки.

Завдання для самостійної роботи (10 год). Ознайомитися із причинами утворення та особливостями функціонування офшорних центрів у світовій економіці.

Література [4; 5; 38; 39].

Тема 5. Національна економіка як частина світового господарства

Взаємодія національних економік із світовим господарством. Державне регулювання взаємодії національних економік із світовим господарством. Транснаціональні корпорації в світовому господарстві. Форми та механізми інтеграційних об'єднань. Міжнародні економічні організації. Цілі, принципи та види міжнародних організацій. Торгівельно-економічні, валютно-фінансові, економічні, науково-технічні організації.

Основні поняття: регіоналізація, соціал-демократія, економічна дивергенція, європейський економічний простір, транснаціональна корпорація, міжнародне виробництво товарів і послуг, міжнародний стратегічний альянс, трансформаційна фінансово-промислова група.

Завдання для самостійної роботи (9 год). Ознайомитися із сутністю та причинами дивергентних і конвергентних процесів у світовій економіці.

Література [10; 11; 31; 45].

Тема 6. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення

Проблема подолання бідності та відсталості. Конверсія. Проблема миру та демілітаризації. Виробнича проблема, масштаби, перспективи рішення. Проблема природних ресурсів. Екологічна криза. Демографічна проблема. Проблема стійкого розвитку. Проблема розвитку людського потенціалу.

Основні поняття: глобальні проблеми, глобалістика, продовольча проблема, незбалансоване харчування, екологічна криза, демографічна проблема, демографічний вибух, концепція демографічного переходу, стійкий розвиток.

Завдання для самостійної роботи (9 год). Ознайомитися із проблематикою стійкого розвитку у світовому господарстві.

Література [2; 10; 49].

ТИПОВЕ ЗАВДАННЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 2

1. Транспортна система світу. Залізничний, автомобільний, авіаційний, морський, трубопровідний транспорт світу.
2. Значення та функції міжнародних фондів, комерційних банків, бірж, офшорних центрів, технопарків, бізнес-центрів.
3. Міжнародна економічна інтеграція. Цілі та переваги економічної інтеграції.
4. Міжнародні організації.
5. Негативні аспекти глобалізації.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1

ТЕМА: СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЙОГО СТРУКТУРА

Мета роботи – визначити етапи становлення і тенденції розвитку світового господарства та його структуру.

Хід роботи

1. Дайте визначення основним поняттям і охарактеризуйте головні центри світового господарства.

2. Дайте визначення міжнародним економічним зв'язкам (МЕЗ) і охарактеризуйте основні форми МЕЗ.

3. Використовуючи дані табл. 1. побудуйте графік «Еволюція економічної структури господарства світу».

Таблиця 1. Еволюція економічної структури господарства світу.

	Частка в економіці (%)		
	Промисловості	Сільському господарстві	Сфери послуг
Доіндустріальний	2	92	6
Індустріальний	58	12	30
Постіндустріальний	22	3	75

4. За даними табл. 2 зобразити структуру ВВП деяких країн світу у 90-х роках у вигляді стовпчикової діаграми.

Таблиця 2. Структура ВВП країн світу у 90-х роках

країни	Частка у ВВП (%)		
	промисловість	Сільське господарство	Сфери послуг
Камбоджа	10	76	14
Афганістан	20	65	15
Буркіна-Фасо	16	47	37
Китай	53	34	13
Мексика	35	9	56
США	29	2	69
Гонконг	28	-	72
Росія	60	16	24

5. Класифікуйте країни світу за рівнем економічного розвитку і дайте характеристику кожній групі країн.

6. Зробіть коротку доповідь на тему «Теорії формування та розвитку світового господарства».

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

ТЕМА: ПОТЕНЦІАЛ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ФАКТОРИ ВИРОБНИЦТВА

Мета роботи – визначити взаємозв'язок між забезпеченістю світової економіки факторами виробництва і економічним зростанням.

Хід роботи

1. Дайте визначення і класифікуйте природо-ресурсний потенціал світового господарства як основного фактору виробництва.
2. Використовуючи лекційні дані заповніть таблицю:

Ресурс	Прогнозні (розвідані) геологічні запаси	Темпи видобутку	Запаси (кількість років)
Все мінеральне паливо	12,5 трлн. т.		1000 років
нафта	132,7 млрд.т.	3,1 млрд.т/рік	
Природний газ	144 трлн.м ³	2,2 трлн.м ³ /рік	
Залізна руда	260 млрд.т.	1 млрд.т./рік	
боксити	20 млрд.т.	80 млн.т./рік	
Мідні руди	450 млн.т.	8 млн.т./рік	

3. Визначте роль природних ресурсів в світовій економіці та їх розподіл між країнами світу.
4. Охарактеризуйте кількісні та якісні аспекти трудових ресурсів світового господарства як фактору виробництва.
5. Дайте визначення і класифікуйте фінансові ресурси світового господарства як фактору виробництва.
6. Підготуйте коротку доповідь на тему «фінансова допомога та зовнішній борг».
7. Підготуйте коротку доповідь на тему «світові фінансові кризи».
8. Охарактеризуйте підприємництво як економічний ресурс в умовах глобалізації господарської діяльності. Дайте визначення поняттям транснаціональна корпорація, офшорна зона.
9. Підготуйте коротке повідомлення на тему «тіньова економіка світу».
10. Дайте визначення науковим ресурсам світу і охарактеризуйте основні науково-технічні центри світу – США, Західної Європи, Росії, Японії.
11. Підготуйте коротке повідомлення на тему «Науково-технічні зв'язки в світі».

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

ТЕМА: ТЕРИТОРІАЛЬНА ТА ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Мета роботи – визначити вплив науково-технічного прогресу на територіальну і галузеву структуру світового господарства.

Хід роботи

1. Дайте характеристику основним елементам територіальної структури світового господарства.
2. Зобразіть графічно схему галузевої структури господарства і міжгалузевих комплексів.
3. Окресліть основні зрушення в структурі світової економіки і галузеву структуру світового промислового виробництва.
4. Проаналізуйте основні тенденції розвитку паливно-енергетичної промисловості світу.
5. Дайте характеристику металургійній галузі світової промисловості і визначте особливості розміщення металургійних басейнів і комбінатів.
6. Визначте територіальне розміщення і основні напрямки розвитку легкої і хімічної промисловості.
7. Дайте характеристику найпрогресивнішим галузям машинобудування і проаналізуйте особливості їх територіального розташування.
8. Охарактеризуйте технологічну базу сільського господарства і структуру світового сільськогосподарського виробництва.
9. За даними таблиці 3. графічно зобразіть склад агропромислового комплексу України та США. Порівняйте, зробіть висновки.

Таблиця 3. Співвідношення між сферами АПК в Україні та США (у відсотках %)

	Чисельність виробничого персоналу		Обсяг продукції	
	Україна	США	Україна	США
Виробництво засобів виробництва	18	27	15	33
Сільськогосподарське виробництво	66	10	50	9
Переробна промисловість	16	63	35	58

Розв'яжіть задачі

1. Потужність бразильсько-парагвайської ГЕС «Ітайпу» становить 12,6 млн. кВт. Яку кількість електроенергії вона виробляє протягом року (в млрд. кВт х год)? Відповідь подати цілим числом.
2. Теплова електростанція виробила протягом 8 років 78,84 млрд. кВт х год. Електроенергії, працюючи на 75% потужності. Визначте повну потужність електростанції (в тис. кВт). Відповідь подайте цілим числом.
3. Потужність теплової електростанції становить 100 тис. кВт/год. Визначте, скільки потрібно залізничних вагонів вантажопідйомністю 60 т. для перевезення кам'яного вугілля, щоб забезпечити безперебійну роботу електростанції

протягом року (1 кВт/год електроенергії – 860 ккал, а 1 кг. Вугілля має теплотворну здатність 7000 ккал)?

4. Яка кількість електроенергії (у млрд. кВт х год.) потрібно для виробництва алюмінію з бокситів, яких добувають на рік 2 млн. т. з вмістом алюмінію 55%, і якщо для виплавки 1 т. цього металу витрачають 20 тис. кВт х год.

5. Скільки потрібно залізної руди (в млн. т) із вмістом заліза 30% для безперебійної роботи металургійного заводу потужністю 900 тис. т. прокату за рік протягом 25 років? Відповідь подати цілим числом.

6. З якої площі (в га.) необхідно зібрати соняшник в Аргентині і виготовити таку кількість олії, щоб замінити 49,5 тис. т. тваринного жиру, якщо середній урожай соняшнику становить 12 ц/га., а вихід олії – 33%? Відповідь подати цілим числом.

7. Скільки потрібно видобути залізної руди (в млн. т.) із вмістом заліза 32,5 % для виробництва 1300 тис. т. прокату, якщо для отримання 1 т. прокату використовується 2 т. залізорудного концентрату? Відповідь подати цілим числом.

8. На виготовлення 1 т. хімічних волокон витрачається 6 т. води. Встановіть, скільки необхідно води (в тис. тон до десятих) для виробництва 19,4 тис. т. таких волокон?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

ТЕМА: ІНФРАСТРУКТУРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Мета роботи – визначити роль інфраструктурного забезпечення у економічному розвитку країн і регіонів світу.

Хід роботи

1. Дайте визначення інфраструктурі, як науковій категорії.
2. Охарактеризуйте транспортну систему світу і проаналізуйте тенденції розвитку основних видів транспорту.
3. Складіть схему класифікації видів транспорту по геосферах: наземні види (автомобільний, залізничний), водний (річковий, морський), повітряний (авіаційний), універсальний (трубопровідний), електронний та визначте переваги і недоліки кожного з видів.
4. Виділіть основні регіональні типи транспортних систем світу і визначте найсуттєвіші відмінності між ними.
5. За даними таблиці 4 побудуйте колові діаграми структури вантажо- і пасажирообігу у світі та Україні. Порівняйте і зробіть висновки.

Таблиця 2. Структура вантажо- і пасажирообігу у світі та Україні (у відсотках %)

Види транспорту	Вантажообіг		Пасажирообіг	
	світ	Україна	Світ	Україна
Залізничний	16	36	10	60
Автомобільний	8	6	80	36
Трубопровідний	11	34	-	-
Морський	62	23	1	-
Внутріводний	3	1	1	-
Повітряний	-	-	8	4
Всього	100	100	100	100

6. Проаналізуйте тенденції розвитку світової системи зв'язків.
7. Дайте визначення соціально-культурній і інституціональній інфраструктурі.
8. Охарактеризуйте ринкову інфраструктуру та її складові: міжнародні фонди, комерційні банки, біржі, офшорні центри, технопарки, бізнес-центри.

Розв'яжіть задачі

1. Визначте вантажообіг залізниці, якщо відомо, що її довжина 625 км., а за рік по ній перевозиться 45 млн. т. вантажів.
2. Середня відстань перевезень 1 т. вантажів трубопровідним транспортом – 684 км, а обсяг перевезень – 244 млн. т. Визначте вантажообіг цього виду транспорту.
3. Розрахуйте середню густоту залізничної мережі України (з точністю до десятих у км. на 1000 км. кв.), якщо загальна довжина залізничних магістралей становить 22,8 тис. км.
4. Розрахуйте середню густоту автошляхів України (з точністю до десятих у км. на 1000 кв. км.), якщо загальна їх довжина становить 170,5 тис. км.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

ТЕМА: НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЯК ЧАСТИНА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Мета роботи – визначити роль держави, як первинного елемента глобалізаційних процесів, у формуванні регіональних і світових інтеграційних об'єднань.

Хід роботи

1. Визначте суть, цілі і переваги міжнародної економічної інтеграції.
2. Охарактеризуйте роль транснаціональних корпорацій у світовому господарстві.
3. Заповніть таблицю «Провідні ТНК світу». Розгляньте не менше 10 ТНК.

Компанія	Сфера діяльності	Країна походження компанії	Виручка від реалізації (млрд. \$)	Прибуток (млрд. \$)	Розмір активів (млрд. \$)	Ринкова вартість (млрд. \$)

4. Дайте характеристику основним формам і механізмам інтеграційних об'єднань і перерахуйте головні міжнародні інтеграційні угруповання за рівнями інтеграції.

5. Заповніть таблицю «Головні міжнародні інтеграційні угруповання за рівнями інтеграції».

Рівень інтеграції	Назва, рік створення	Країни-учасниці	Населення млн. чол.	ВВП млрд. дол.
Зона вільної торгівлі (ЗВТ)				
Митні союзи				
Економічний союз				

6. Зробіть аналіз видів міжнародних організацій, їхніх цілей та принципів.
7. Підготуйте короткі доповіді на теми:
 - Організація об'єднаних націй;
 - Організація з безпеки і співробітництва в Європі;
 - Рада Європи;
 - Співдружність незалежних держав;
 - Організація Північно-Атлантичного Договору (НАТО);
 - Європейський Союз;
 - Міжнародний валютний фонд.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6

ТЕМА: ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Мета роботи – виділити основні глобальні проблеми світового господарства і окреслити шляхи їх вирішення.

Хід роботи

1. Підготуйте коротку доповідь на тему «подолання бідності у світі та відсталості країн третього світу».
2. Окресліть основні складові проблеми забезпечення миру у світі. Поясніть терміни демілітаризація та конверсія.
3. Розкрийте суть виробничої проблеми, окресліть її масштаби та визначте перспективи вирішення.
4. Підготуйте коротку доповідь на тему «шляхи вирішення проблеми обмеженості природних ресурсів світу».
5. Дайте визначення поняттю: екологічна криза людства. Виділіть основні шляхи подолання.
6. Назвіть і охарактеризуйте основні складові демографічної проблеми людства.
7. Дайте визначення і розкрийте суть категорії «сталий (стійкий) розвиток».

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

МОДУЛЬ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО – ЯК СКЛАДОВА ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

1. Система національних господарств, що пов'язані і взаємодіють за законами міжнародного поділу праці це:
 - 1) Глобалізація;
 - 2) Регіоналізація;
 - 3) Світове господарство;
 - 4) Національне господарство;
 - 5) Регіональне господарство.

2. Спеціалізація окремих країн на виробництві певних видів продукції та послуг для задоволення потреб світового ринку це:
 - 1) Національний поділ праці;
 - 2) Регіональний поділ праці;
 - 3) Міжнародний поділ праці;
 - 4) Суспільний поділ праці;
 - 5) Географічний поділ праці.

3. Сучасна світова економіка сконцентрована у трьох центрах:
 - 1) Австралія, Океанія та Північна Америка;
 - 2) Європа, Північна Америка і Східна Азія;
 - 3) країни Східної Азії, Південно-Східної Азії та Австралія;
 - 4) Австралія, Північна та Південна Америка;
 - 5) Європа, Північна Америка та Африка.

4. Серед переліку вкажіть найрозвиненішу форму міжнародних економічних зв'язків:
 - 1) Міжнародна торгівля;
 - 2) Ринок послуг;
 - 3) Рух міжнародних інвестицій (ринок капіталу);
 - 4) Валютний ринок;
 - 5) Міграція трудових ресурсів (ринок праці).

5. Будь-яке надання кредиту чи придбання власності зарубіжного підприємства з правом управління діяльністю цього підприємства це:
 - 1) Пряме іноземне інвестування;
 - 2) Портфельне інвестування;
 - 3) Надання міжнародних позик;
 - 4) Опосередковане інвестування;
 - 5) Непряме іноземне інвестування.

6. Придбання певної частки акцій підприємства з метою отримання прибутку без права управління ним - це:
 - 1) Пряме іноземне інвестування;
 - 2) Портфельне інвестування;
 - 3) Надання міжнародних позик;
 - 4) Опосередковане інвестування;
 - 5) Непряме іноземне інвестування.

7. Здатність вільного обміну однієї валюти на іншу за встановленим курсом - це:
 - 1) Конвертованість валюти;
 - 2) Девальвація валюти;
 - 3) Ревальвація валюти;
 - 4) Стагнація валюти;
 - 5) Інфляція.

8. Сукупність підприємств, установ, закладів, які виготовляють однорідну продукцію та задовольняють однорідні потреби - це:

1) Корпорація;	4) Галузь промисловості;
2) Холдинг;	5) Галузь сфери послуг;
3) Галузь господарства;	6) Галузь сільського господарства.

9. Географічний поділ праці визначається:

- 1) Спеціалізацією країн і регіонів на виробництві певного виду продукції;
- 2) Тільки географічним положенням;
- 3) Типом країни;
- 4) Обміном товарами і послугами між країнами;
- 5) Наявністю певних трудових і мінеральних ресурсів.

10. Встановіть типи історико-економічних структур, характерних нині для розвинутих країн Європи та Північної Америки:

1) Аграрний;	4) Постіндустріальний;
2) Індустріально-аграрний;	5) Виробничий.
3) Індустріальний;	

11. Галузеву структуру промислово-розвинутих країн характеризують:

- 1) Провідна роль видобувних галузей;
- 2) Висока частка обробних галузей;
- 3) Перевага первинної обробки сировини над виробленням готової продукції;
- 4) Зростання частки наукоємних виробництв;
- 5) Домінування аграрного сектору.

12. Визначальним у бурхливому розвитку промисловості у Східній і Південно-Східній Азії став фактор:

1) Наукоємності;	4) Трудових ресурсів;
2) Природно-ресурсний;	5) Екологічний.
3) Транспортний;	

13. На початковому етапі формування світового господарства його центром була країна:

1) США;	4) Росія;
2) Велика Британія;	5) Китай.
3) Японія;	

14. Сучасна географічна модель світового господарства набула:

1) Десятиполюсного характеру;	4) Поліцентричного характеру;
2) Моноцентричного характеру;	5) Центричного характеру.
3) Двополюсного характеру;	

15. Виберіть галузь промисловості, яка є однією з провідних у нових індустріальних країнах Азії:

1) літакобудування;	4) електронна промисловість;
2) тютюнова промисловість;	5) пивоварна промисловість.
3) цукрова промисловість;	

16. Вкажіть відповідність між країнами і галузями їх міжнародної спеціалізації:

1) автомобілебудування;	__ Саудівська Аравія
2) нафтовидобуток;	__ Чилі
3) видобуток олова;	__ Японія
4) вирощування кави;	__ Малайзія
5) видобуток мідних руд;	__ Бразилія
6) видобуток залізних руд;	__ Колумбія
7) вирощування чаю.	__ Шрі-Ланка

17. До старих галузей промисловості не належить:

1) вугільна;	4) суднобудівництво;
2) залізорудна;	5) автомобілебудування.
3) металургійна;	

18. До новітніх галузей промисловості не належать:

1) електроніка;	4) мікробіологічна промисловість;
2) обчислювальна техніка;	5) автомобілебудування.
3) робота будування;	

19. Вкажіть правильне співвідношення країни та її промислового району:

1) Польща-Лотарингія;	4) Росія-Кузбас;
2) ФРН-Верхня Сілезія;	5) ПАР-"Залізний трикутник".
3) Україна-Курська магнітна аномалія;	

20. У структурі світової промисловості провідне місце за кількістю зайнятих у виробництві і за вартістю продукції посідає галузь:

1) електроенергетика;	4) металургія;
2) хімічна промисловість;	5) текстильна промисловість.
3) машинобудування;	

21. У структурі промисловості країн, що розвиваються провідне місце за кількістю зайнятих у виробництві і за вартістю продукції посідає галузь:

1) електроенергетика;	4) металургія;
2) хімічна промисловість;	5) текстильна промисловість;
3) машинобудування;	6) гірничодобувна промисловість.

22. У сучасному паливно-енергетичному балансі домінує частка:

1) камяного вугілля;	4) нафти;
2) природного газу;	5) ядерної енергії.
3) вугілля;	

23. Найбільшим енергоспоживачем, що використовує до 25% світової енергії, є:

- 1) Франція; 2) Росія; 3) Бразилія; 4) США; 5) ПАР.

24. Провідною галуззю енергетики на сучасному етапі є:

- 1) газова; 2) нафтова; 3) вугільна; 4) торфяна; 5) сланцева.

25. Основним імпортером нафти у світі є:

- 1) Австралія; 2) Японія; 3) Україна; 4) Бразилія; 5) Індія.

26. Основну частку світової електроенергії виробляють на:
1) ГЕС; 2) АЕС; 3) ТЕС; 4) припливних станціях; 5) геотермальних станціях.

27. Визначте тип країн, у структурі економіки яких значно переважає частка вторинного сектора економічної діяльності?
1) аграрні; 2) аграрно-індустріальні; 3) індустріальні; 4) постіндустріальні.

28. Укажіть, якою із форм зовнішньоекономічних зв'язків є витрати шведських підприємців для придбання засобів виробництва та організації ЗАТ Компанія «Чумак» у Херсонській області.
1) зовнішня торгівля (реалізація товарів);
2) міжнародний ринок капіталу (рух міжнародних інвестицій);
3) світовий валютний ринок (обіг грошей);
4) міжнародний ринок послуг (послуги).

29. Завдяки якому чиннику хімічна промисловість США, Японії, ФРН знаходиться в авангарді світового господарства?
1) забезпеченість дешевою електроенергією;
2) вигідне економіко-географічне положення;
3) забезпеченість різноманітною власною мінеральною сировиною;
4) високий рівень науково-дослідної бази.

30. Яка з європейських країн є лідером з виробництва легкових автомобілів?
1) Велика Британія; 2) ФРН; 3) Іспанія; 4) Італія; 5) Росія.

31. Для якої групи країн характерний екстенсивний тип ведення сільського господарства?
1) Австрія, Швейцарія, Швеція; 4) Чехія, Угорщина, Польща;
2) Афганістан, Бангладеш, Пакистан; 5) Тайвань, Таїланд, Нова Зеландія.
3) Велика Британія, Нідерланди, Бельгія;

32. У якій країні у структурі сільськогосподарських угідь частка пасовищ і луків значно більша, ніж орних земель?
1) Україна; 2) Франція; 3) Індія; 4) Австралія; 5) Канада.

33. У якій країні природні умови дозволяють вирощувати в промислових масштабах і цукровий буряк, і цукрову тростину?
1) Китай; 2) Індія; 3) Афганістан; 4) Польща; 5) Україна.

34. У якій країні знаходиться «індустріальне серце - Приозер'я», де вперше виробництво автомобілів було поставлено на конвеєр?
1) Японія; 2) США; 3) Італія; 4) Канада; 5) Росія.

35. У якому регіоні США знаходиться мегалополіс Сансан?
1) Каліфорнія; 4) Тихоокеанський Північний Захід;
2) Приозер'я; 5) Атлантичне Східне узбережжя.
3) Гірські Штати;

36. Яка держава, надаючи фінансово-технологічну підтримку, сприяла розвитку машинобудування країн нової індустріалізації - «азіатських тигрів»?

- 1) В'єтнам; 2) Північна Корея; 3) Австралія; 4) Японія; 5) США.

37. Визначте ресурсозабезпеченість нафтою вказаних країн. Розташуйте їх у порядку збільшення цього показника.

- Саудівська Аравія: розвідані запаси - 45,1 млрд т, видобуток - 450 млн т;
— ОАЕ: розвідані запаси - 16,2 млрд т, видобуток - 120 млн т;
— Росія: розвідані запаси - 6,7 млрд т, видобуток - 300 млн т;
— США: розвідані запаси - 3,8 млрд т, видобуток - 380 млн т.

38. Вкажіть, який з перерахованих елементів не належить до факторів виробництва:

- 1) капітал; 4) земля;
2) робоча сила; 5) космічний простір.
3) підприємницькі здібності;

39. Неспроможність певної країни платити за своїми зовнішніми борговими зобов'язаннями - це:

- 1) банкрутство; 4) капітуляція;
2) дефолт; 5) інфляція.
3) ембарго;

40. Облігації, випущені у валюті, яка є іноземною для емітента, і які розміщуються серед зарубіжних інвесторів, для яких дана валюта також, як правило є іноземною - це:

- 1) єврооблігації; 4) золотовалютні резерви;
2) євроекселі; 5) фючерси.
3) євроакції;

41. Зобов'язання, які не призначені для публічного розміщення і не обертаються на вторинному ринку - це:

- 1) єврооблігації; 4) золотовалютні резерви;
2) євроекселі; 5) форварди.
3) євроакції;

42. Цінні папери, які продаються на євrorинку і емітуються на кількох національних ринках міжнародними синдикатами - це:

- 1) єврооблігації; 4) золотовалютні резерви;
2) євроекселі; 5) опціони.
3) євроакції;

43. Система економічних і правових відносин, пов'язаних із купівлею-продажем або випуском та обігом фінансових активів - це:

- 1) фінансовий ринок; 4) ринок нерухомості;
2) ринок товарів; 5) ринок ноу-хау.
3) ринок послуг;

44. Запаси золота, які належать казначействам і центральним банкам у злитках і монетах, засоби у іноземній валюті на рахунках банків за кордоном, а також іноземні банкноти і монети - це:

1) євроекселі;	4) золотовалютні резерви;
2) євроакції;	5) фючерси.
3) єврооблігації;	

45. Розміщений на університетській території комплекс для розвитку наукових досліджень і розробок в галузях передових технологій, який об'єднує лабораторії і дослідницькі групи університетів і промислових компаній, що спеціалізуються на наукомістких галузях, а також окремих дослідників і підприємців - це:

1) науковий парк;	4) лабораторія;
2) технополіс;	5) інститут.
3) технологічний парк;	

46. Місто науки і технологій, найбільш ефективний вид поєднання науки і виробництва, в першу чергу наукомісткого - це:

1) науковий парк;	4) мегаполіс;
2) технополіс;	5) агломерація.
3) технологічний парк;	

47. Невелике поселення з одним малим промисловим підприємством (зазвичай СМТ) - це:

1) промисловий пункт;	4) промисловий район;
2) промисловий центр;	5) сільськогосподарська зона.
3) промисловий вузол;	

48. Інтегральна суспільно-територіальна система, яку виділяють на основі змістовності, перспективності, відповідності соціально-економічного районування та адміністративно-територіального устрою певної країни з урахуванням історико-географічних особливостей земель, національного і етнічного складу населення - це:

1) промисловий пункт;	4) промисловий район;
2) промисловий центр;	5) економічний район.
3) промисловий вузол;	

МОДУЛЬ 2. ІНФРАСТРУКТУРА ТА МЕХАНІЗМИ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА. ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

1. У якому регіоні світу транспортні системи країн мають найгустішу мережу шляхів сполучення?

1) Західна та Центральна Європа;	3) країни СНД;
2) Північна Америка;	4) Латинська Америка.

9. Комплекс галузей, що надає послуги виробничого характеру, сприяє переміщенню і зберіганню сировини, палива, енергії, різних матеріалів і готової продукції, передачі інформації називають:

- 1) міжнародною інфраструктурою;
- 2) виробничою інфраструктурою;
- 3) соціальною інфраструктурою;
- 4) транспортною інфраструктурою.

10. Що із перерахованих елементів не належить до виробничої інфраструктури?

- 1) транспорт;
- 2) зв'язок;
- 3) складське господарство;
- 4) інженерні споруди і пристрої;
- 5) комплекс закладів освіти.

11. Що із перерахованих елементів не належить до соціальної інфраструктури?

- 1) комплекс закладів освіти;
- 2) комплекс закладів охорони здоров'я;
- 3) комплекс закладів торгівлі;
- 4) інженерні комунікації та мереж.

12. Найдовша залізнодорожна магістраль у світі сьогодні це:

- 1) Транссибірська (Москва-Владивосток);
- 2) Трансазійська (Стамбул-Делі-Калькутта);
- 3) Трансканадська (Прінс-Едмонтон-Квебек);
- 4) Трансамериканська (Сан-Паулу-Ла-Пас-Антофагаста).

13. Перевезення вантажів на невеликих відстанях є вигіднішим:

- 1) автомобільним транспортом;
- 2) залізничним транспортом;
- 3) авіаційним транспортом;
- 4) морським транспортом;
- 5) гужовим транспортом.

14. Вкажіть найвагоміші переваги трубопровідного транспорту:

- 1) найбільш швидкий;
- 2) у порівнянні з авто і залізничним транспортом - утричі дешевший;
- 3) найбільш надійний;
- 4) найменш ризиковий.

15. Найбільшим трубопроводом світу є:

- 1) Дружба;
- 2) Редвотер-Порт-Кредіт;
- 3) Едмонтон-Монреаль;
- 4) Уренгой-Помари-Ужгород.

16. У якій країні знаходиться Кільський канал?

- 1) Німеччина;
- 2) Франція;
- 3) Росія;
- 4) Україна;
- 5) Швейцарія.

17. Найбільшим портом світу є:

- 1) Роттердам;
- 2) Нью-Йорк;
- 3) Одеса;
- 4) Антверпен;
- 5) Санкт-Петербург.

18. Вкажіть на основний недолік авіаційного транспорту:

- 1) найдорожчий;
- 2) найнекомфортніший;
- 3) найбільш шкідливий для здоров'я;
- 4) найнебезпечніший.

19. Найбільша частка у вантажообігу світу належить транспорту:

- 1) залізничному;
- 2) автомобільному;
- 3) трубопровідному;
- 4) морському;
- 5) повітряному.

20. Транспортні системи деяких країн Азії, Африки та Латинської Америки, що швидко розвиваються, та «нових індустріальних країн». Питома вага транспорту в економіці цих країн поки що незначна, але розвиток транспортної інфраструктури тут відбувається прискореними темпами і обмежені технічні можливості транспортних засобів у цілому переборюються. Про який тип транспортних систем іде мова?

- 1) перший;
- 2) другий;
- 3) третій;
- 4) четвертий;
- 5) п'ятий.

21. Транспортні системи країн з перехідною економікою, які перебувають у стані адаптації до нових умов і обсягів зовнішньоекономічної діяльності. Вкажіть тип транспортної системи.

- 1) перший;
- 2) другий;
- 3) третій;
- 4) четвертий;
- 5) п'ятий.

22. Характерними особливостями яких типів систем є високий рівень розвитку: наявність усіх видів сучасного транспорту і самостійної промисловості з виробництва транспортних засобів, розвинута транспортна інфраструктура, велике значення транспорту в економічному житті, що забезпечує адекватне обслуговування як вантажних, так і пасажирських перевезень?

- 1) першого;
- 2) другого;
- 3) третього;
- 4) четвертого;
- 5) п'ятого.

23. Транспортні системи переважної більшості країн, що розвиваються. Вони не позбулися явно вираженої колоніальної транспортної інфраструктури і значною мірою (особливо в міжнародних сполученнях) залежать від транспорту розвинутих країн світу. Про який тип транспортної системи йде мова?

- 1) перший;
- 2) другий;
- 3) третій;
- 4) четвертий;
- 5) п'ятий.

24. Яким видом транспорту забезпечується найбільший пасажирообіг у світі?

- 1) залізничним;
- 2) автомобільним;
- 3) морським;
- 4) річковим;
- 5) авіаційним;
- 6) гужовим.

25. Який вид зв'язку на сьогодні задовольняє 2/3 світових потреб у комунікації?

- 1) пошта;
- 2) телеграф;
- 3) радіозв'язок;
- 4) супутниковий.

26. Група обслуговуючих галузей і видів діяльності, які покликані задовольняти потреби людей, гарантувати необхідний рівень і якість життя, забезпечувати відтворення людських ресурсів і професійно підготованих кадрів для всіх сфер національної економіки - це:

- 1) соціальна інфраструктура;
- 2) інституційна інфраструктура;
- 3) виробнича інфраструктура;
- 4) транспортна інфраструктура;
- 5) міжнародна інфраструктура.

27. Комплекс галузей і сфер діяльності, які здійснюють макроекономічне регулювання економіки, підтримують найбільш оптимальні макроекономічні пропорції розвитку національного господарства - це:

1) соціальна інфраструктура;	4) міжнародна інфраструктура;
2) інституційна інфраструктура;	5) транспортна інфраструктура.
3) виробнича інфраструктура;	

28. Основна ланка кредитної системи країни, у яку входять кредитні установи, що здійснюють різноманітні банківські операції для своїх клієнтів на засадах комерційного розрахунку - це:

1) Комерційні банки;	4) Міністерство фінансів;
2) Національний банк;	5) Біржі.
3) Державні банки;	

29. Ринок, на якому відбувається оптова торгівля товарами або цінними паперами у вигляді угод - це:

1) біржа;	4) територія пріоритетного розвитку;
2) офшорна зона;	5) зона вільної торгівлі.
3) зона вільного підприємництва;	

30. Території, які здійснюють реєстрацію іноземних компаній, на діяльність яких поширюється пільговий режим оподаткування.

1) офшорні центри;	4) вільні економічні зони;
2) зони вільної торгівлі;	5) автономні округи.
3) території пріоритетного розвитку;	

31. Регіональна система спільного підприємництва, яка базується на поєднанні діяльності наукових установ, що здійснюють фундаментальні дослідження, та прикладних науково-дослідних центрів при організації і здійсненні науково-технічних розробок - це:

1) технологічні парки;	4) технополіси;
2) візнес-центри;	5) території вільного підприємництва.
3) офшорні зони;	

32. Злиття фірм, які виробляють такі самі або однорідні товари з метою отримання додаткового прибутку від їх реалізації називається:

1) горизонтальною інтеграцією фірм;	4) гексагональною інтеграцією фірм;
2) вертикальною інтеграцією фірм;	5) поперечною інтеграцією фірм.
3) діагональною інтеграцією фірм;	

33. Назвіть вид інтеграції фірм, коли ТзОВ "Росинка" і "Варяг", які спеціалізуються на виробництві побутової техніки утворили спільне підприємство "Інтегратор" з метою збільшення обсягів продажу:

1) вертикальна;	4) гексагональна;
2) горизонтальна;	5) паралельна.
3) діагональна;	

34. Об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах (наприклад, приєднання заводу-виробника сировини до компанії, яка веде кінцеве виробництво) називають:

1) вертикальною інтеграцією;	4) паралельною інтеграцією;
2) горизонтальною інтеграцією;	5) гексагональною інтеграцією.
3) перпендикулярною інтеграцією;	

35. Як називається інтеграція фірм, коли ТЗОВ "Іллюмінатор", яке спеціалізується на видобутку нафти утворило спільне підприємство з нафтопереробним заводом ТЗОВ "Іллічівськ" для оптимізації виробничого процесу і спрощення розрахунків?

1) вертикальна;	4) перпендикулярна;
2) горизонтальна;	5) поліконічна.
3) паралельна;	

36. На яку країну припадає понад третина наймогутніших ТНК світу?

1) США;	4) Голандія;
2) ФРН;	5) Франція;
3) Японія;	6) Італія.

37. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, коли міжнародна торговельна угода укладається на двосторонній основі між окремими державами або інтеграційними угрупованнями?

1) Преференційна торговельна угода;	4) Спільний ринок;
2) Зона вільної торгівлі;	5) Економічний союз;
3) Митний союз;	6) Політичний союз.

38. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, коли група країн здійснює між собою вільну безмитну торгівлю при збереженні митних тарифів по відношенню до третіх країн?

1) Преференційні торговельні угоди;	4) Спільний ринок;
2) Зона вільної торгівлі;	5) Економічний союз;
3) Митний союз;	6) Політичний союз.

39. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, коли група країн заключає угоду про скасування між ними національних митних тарифів і введення загального митного тарифу і єдиної системи нетарифного регулювання торгівлі по відношенню до третіх країн?

1) преференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

40. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, коли група країн заключає угоду про вільне пересування між ними не лише товарів і послуг, а й факторів виробництва - капіталу і робочої сили?

1) преференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

41. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, коли група країн укладає угоду, що передбачає поряд із загальним митним тарифом і вільним пересуванням товарів та факторів виробництва також координацію макроекономічної політики і уніфікацію законодавства у валютній, грошовій і бюджетній сферах?

1) преференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

42. Як називається форма міжнародної економічної інтеграції, що передбачає передачу національними урядами більшої частини своїх функцій у стосунках з третіми країнами наддержавним органам?

1) преференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

43. Якого рівня економічної інтеграції прагне досягти сьогодні Європейський Союз?

1) преференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

44. На якому рівні економічної інтеграції на сьогодні знаходиться інтеграційне угруповання NAFTA?

1) пареференційні торговельні угоди;	4) спільний ринок;
2) зона вільної торгівлі;	5) економічний союз;
3) митний союз;	6) політичний союз.

45. Корпорація, в якій головна компанія належить капіталу однієї країни, а філії знаходяться в багатьох країнах - це:

- 1) транснаціональна корпорація;
- 2) багатонаціональна корпорація;
- 3) національна корпорація;
- 4) акціонерне товариство;
- 5) приватне підприємство;
- 6) товариство з обмеженою відповідальністю.

46. Корпорація, головна компанія якої належить капіталу двох і більше країн, а філії також знаходяться в різних країнах - це:

1) транснаціональна корпорація;	4) спільне підприємство;
2) багатонаціональна корпорація;	5) міжнародна корпорація.
3) акціонерне товариство;	

47. Назвіть галузь промисловості, в якій працює ТНК "Wal-Mart Stores".

1) роздрібна торгівля побутовими товарами;	4) електронна;
2) нафтовидобувна;	5) металургійна.
3) автомобільна;	

48. Великі банки, що досягнули такого рівня міжнародної концентрації та централізації капіталу, який дає змогу їм брати участь в економічному розділі світового ринку позикових капіталів та кредитно-фінансових установ - це:

- 1) комерційні банки;
- 2) національні банки;
- 3) транснаціональні банки;
- 4) банки реконструкції та розвитку;
- 5) інвестиційні банки.

49. Яка з названих міжнародних організацій є одночасно і спеціалізованою установою ООН?

- 1) Рада безпеки ООН;
- 2) Економічна і соціальна Рада ООН;
- 3) Генеральна асамблея ООН;
- 4) Міжнародний суд;
- 5) Міжнародний валютний фонд.

50. Серед перелічених організацій назвіть ту, яка має військово-політичний напрямок діяльності.

- 1) Співдружність незалежних держав;
- 2) Європейський Союз;
- 3) Ташкентський пакт;
- 4) Міжнародна організація цивільної авіації;
- 5) Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

51. Назвіть міжнародну організацію, яка профілюється на наданні фінансової допомоги країнам Центральної і Східної Європи для здійснення структурної перебудови економіки.

- 1) Міжнародний валютний фонд;
- 2) Світовий банк;
- 3) Європейський банк реконструкції і розвитку;
- 4) Міжнародний банк реконструкції і розвитку;
- 5) Співдружність незалежних держав.

52. Скорочення оборонної промисловості та її переорієнтація на виробництво товарів народного вжитку називається:

- 1) конверсією;
- 2) концесією;
- 3) контрацепсією;
- 4) конфронтацією;
- 5) конурбацією.

53. Різке прискорення кількісного зростання світового населення називається:

- 1) демографічним вибухом;
- 2) демографічним переходом;
- 3) сталим розвитком;
- 4) демографічною кризою;
- 5) демографічною політикою.

54. Розвиток, який забезпечує потреби нинішнього покоління без втрат для майбутнього покоління забезпечити свої власні потреби - це:

- 1) критичний розвиток;
- 2) інтенсивний розвиток;
- 3) екстенсивний розвиток;
- 4) стійкий розвиток;
- 5) змінний розвиток.

Перелік теоретичних питань на іспит

1. Визначення понять «світова економіка», «світове господарство», «міжнародна економіка».
2. Структура світового господарства.
3. Основні протиріччя розвитку світового господарства.
4. Закономірності розвитку та розміщення світового господарства.
5. Принципи розміщення та розвитку світового виробництва.
6. Фактори світового виробництва.
7. ВВП та ВНП у світовій економіці.
8. Еволюція світового господарства.
9. Етапи економічного росту.
10. Етапи індустріалізації.
11. Групування країн (Європи, Азії, Африки, Австралії, Америки, Океанії) за етапами економічного росту та періодам індустріалізації.
12. Міжнародний поділ праці: суть, причини, види.
13. Теорії формування та розвитку світового господарства.
14. Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація.
15. Фактори виробництва. Класифікація та розподіл по країнам світу.
16. Природно-ресурсний потенціал світової економіки.
17. Земельний природно-ресурсний потенціал.
18. Водний природно-ресурсний потенціал.
19. Мінеральний природно-ресурсний потенціал
20. Рекреаційний потенціал світу.
21. Роль природних ресурсів в світовій економіці та розподіл між країнами світу.
22. Населення світу - як фактор виробництва світової економіки.
23. Сучасна міграція населення.
24. Трудові ресурси. Світовий ринок праці. Сучасні моделі ринків праці та їх особливості.
25. Фінансові ресурси світового господарства. Види фінансових ресурсів.
26. Фінансова допомога та зовнішній борг.
27. Світові фінансові кризи.
28. Підприємницькі ресурси світу. Підприємництво як економічний ресурс.
29. Тіньова економіка світу.
30. Наукові ресурси світу. Основні науково-технічні центри світу – США, Західної Європи, Росії, Японії.
31. Територіальна структура світового господарства.
32. Галузева структура промисловості світу.
33. Галузева структура світового господарства.
34. Територіальна структура промисловості світу.
35. Галузева структура сільського господарства світу.
36. Територіальна структура сільського господарства світу.
37. Характеристика технологічної база паливно-енергетичного комплексу світу.
38. Металургійна промисловість.
39. Легка промисловість.
40. Хімічна промисловість.
41. Машинобудування.

42. Експортно-імпортна структура продукції промисловості та сільського господарства.
43. Три сектори реальної економіки.
44. Інфраструктура світового господарства: зміст, структура, значення.
45. Виробнича інфраструктура: склад, функції на різних етапах виробництва.
46. Транспортна система світу. Залізничний, автомобільний, авіаційний, морський, трубопровідний транспорт світу.
47. Регіональні типи транспортних систем.
48. Світова система зв'язків.
49. Соціально-культурна інфраструктура: значення, функції.
50. Інституціональна інфраструктура: значення, функції.
51. Екологічна інфраструктура: значення, функції.
52. Значення та функції міжнародних фондів, комерційних банків, бірж, офшорних центрів, технопарків, бізнес-центрів.
53. Взаємодія національних економік із світовим господарством.
54. Міжнародна економічна інтеграція. Цілі та переваги економічної інтеграції.
55. Транснаціональні корпорації в світовому господарстві.
56. Сучасна глобалізація та її ознаки.
57. Форми та механізми інтеграційних об'єднань.
58. Міжнародні організації.
59. Вплив глобалізації на міжнародний поділ праці.
60. Процес деіндустріалізації, його негативні та позитивні моменти.
61. Негативні аспекти глобалізації.
62. Найважливіші глобальні проблеми людства на цьому етапі соціально-економічного розвитку.

Список рекомендованой литературы

1. Азарян Е.М. Международный маркетинг: учебное пособие. К.: студцентр, 1998г.
2. Алисов Н.В. География мирового хозяйства / Н.В.Алисов, Б.С.Хорев - М., 2000. – 668 с.
3. Алисов Н.В. Экономическая и социальная география мира (общий обзор): учебник / Н.В.Алисов, Б.С.Хорев. - М., 2001. - 704с.
4. Анализ экономики: Страна, рынок, фирма: учеб. по экон. специальностям / под ред. Рыбалкина В.Е. - 2-е изд. - М.: Междунар. отношения, 2006. - 348 с.
5. Антипов Н.П. Экономическая интеграция в мировой экономике и транснациональные корпорации / Антипов Н.П., Королев А.Е. // Междунар. публичное и частное право. - 2001. - N 2. - С.32-34.
6. Арыстанбекова А. Глобализация. Объективная логика и новые вызовы // Междунар. жизнь. - 2004. - N 4-5. - С.54-65.
7. Байков Н. Мировое потребление и производство первичных энергоресурсов / Н.Байков, Г.Безмельницына // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2003. - N 5. - С.44-52.
8. Балабанов И.Т. и др. Внешнеэкономические связи. Учебное пособие для вузов. М., 1998, 2000г.
9. Балаева А. Сфера услуг в мировой экономике: тенденции развития / А.Балаева, П.Предводителя // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2007. - N 3. - С.23-28.
10. Балацкий Е. Глобализация мировой экономики и "корпоративная модель" формирования государственного сектора / Е.Балацкий, В.Коньшев // Общество и экономика. - 2003. - N 9. - С.106-126
11. Богомолов О.Т. Экономическая глобализация: критический анализ (к выходу книги лауреата Нобелевской премии, профессора Джозефа Стиглица - Joseph E.Stiglitz, Globalization and its Discontents, 2002) // Проблемы прогнозирования. - 2003. - N 4. - С.22-33.
12. Болотин Б. Мировая экономика за 100 лет // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2001. - N 9. - С.90-114.
13. Борисов С.М. Мировая экономическая и валютная ситуация в 90-х годах (Стат. обозрение) // Деньги и кредит. - 1998. - N 5. - С.62-75.
14. Борисова М. Мировая экономика скатывается к депрессии // Независимая газ. - 2003. - 13 мая. - С.3.
15. Бородоевский А. Тенденции социально-экономического развития в разных регионах мира // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2007. - N 4. - С.18-28.
16. Брагина Е. Мировая промышленность: статика и динамика / Брагина Е., Гумен Р. // Мировая экономика и междунар. отношения. - 1995. - N 5. - С.131-139.
17. Бураковский И. Международная торговля и экономическое развитие стран с переходной экономикой. К. 1998г.
18. В.В. Безуглий, С.В. Козинец, „Регіональна економічна та соціальна географія світу”, К: „Академія” 2007
19. Вольский В.В. Социально-экономическая география зарубежного мира. Учебник для вузов. М.МГУ, 1998г.

20. Воронин В.П. Мировое хозяйство и экономика стран мира: учеб. пособие / Воронин В.П., Кандакова Г.В., Подмолодина И.М. - М.: Финансы и статистика, 2007. - 236с.
21. „Вступ до Економічної і соц. Географії”/ Голиков А.П., Я.Б. Олійник., А.В Степаненко, К:”Либідь” 1997
22. „Географія. Світи, регіони, концепти.” – К: Либідь, 2004 р., за ред. О. Шаблія.
23. «Географія світового господарства з основами економіки». / – навч. Посібник за ред. Я.Б. Олійника, І.Г. Смірнова, К.: «Знання» 2014 р.
24. Глобализация и национальные финансовые системы: сборник: пер. с англ. / под ред. Хансона Д.А., Хонохана П., Маджнони Дж. - М.: Весь Мир, 2005. - 306с.
25. Голиков А.П., Грицак Ю.П., Казакова Н.А., Сидоров В.И. География мирового хозяйства: Учебное пособие. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 192 с.
26. „Економічна і соц. Географія світу”/ за ред. Кузика С.П. Львів: „Світ” 2002.
27. Загашвили В. Мировая торговля и международные инвестиции / Загашвили, Ю.Шишков // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2000. - N 8. - С.17-24.
28. Зевин Л. Проблемы регулирования глобальных экономических процессов // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2002. - N 7. - С.38-45.
29. Знаемова О.В. Макроэкономические критерии деления стран на развитые и развивающиеся / О.В.Знаемова, П.А.Степанов // Вестн. Омского ун-та. - 2002. - Вып.3. - С.107-110.
30. Иванов Н. Глобализация и проблемы оптимальной стратегии развития // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2000. - N 3. - С.12-18.
31. Илларионов А. Основные тенденции развития мировой экономики во второй половине XX века // Вопр. экономики. - 1997. - N 10. - С.117-140.
32. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі учбовий посібник. К.: наукова думка, 1998р.
33. Ішук С.І. Розміщення продуктивних сил. К., 1999р.
34. Конартевский Ю.А. Менеджмент и внутришкольное управление. М., 2000г.
35. Курнин Е.Б. Управление образованием в условиях рынка. М., 1997г.
36. Лижу Ю.Г. и др. География Мирового хозяйства. М.: Владос, 1999г.
37. Липец Ю.Г. и др. География мирового хозяйства: учеб. пособие. - М., 1999. - 400с.
38. Международные экономические отношения. Под ред. Е.Ф. Жукова и др. М.: Юнити, 1999г.
39. Международные экономические отношения. Учебник для вузов. Под ред. Рыбалкина В.Е. и др. М.: Юнити, 2000г.
40. Мировая экономика в XX веке: потрясающие достижения и серьезные проблемы//Мировая экономика и междунар. отношения. - 2001. - N 1. - С.3-15.
41. Мировая экономика и международный бизнес: учебник / Под ред. Полякова В.В., Щенина Р.К. - Изд. 3-е, стер. - М.: КноРус, 2006. - 650с.
42. Мировая экономика и переход к устойчивому развитию / Отв. ред. В.И.Зоркальцев. - Новосибирск: Наука, 2000. - 269с.
43. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: учебник. - М., 2000. - 480с.
44. Мировая экономика: механизмы и факторы роста / Дайнеко А.Е. и др. - М.: Изд-во деловой и учеб. лит., 2004. - 320с.

45. Мировая экономика: прогноз до 2020 года / под ред. Дынкина А.А., Королева И.С., Мачавариани Г.И. - М.: Магистр, 2007. - 429с.
46. Мировая экономика: тенденции 90-х годов. - М., 1999. - 303с.
47. Мировое развитие // Год планеты, 2005: Политика, экономика, бизнес, банки, образование. - М.: Экономика, 2005. - С.5-59.
48. Немець К.А., Немець Л.М. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі. Харків: ХНУ, 2013.
49. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія: Україна і світ. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2007. – 456 с.
50. Семенов К.А. Международные экономические отношения: Курс лекций. - М., 1998.
51. «Світова економіка», А.С. Філіпченко, О.І. Рогач, О.І. Шнирков, К.: «Либідь» 2000.
52. «Словник термінів і понять з географії», - Технодрук, Чернівці, 2006, Я. І. Жупанський.
53. «Словник довідник з економічної і соціальної географії світу», Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В., Київ: «Лібра» 1996.
54. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: підручник для студ. географ. спеціальностей вищих навч. закладів. / О. Г. Топчієв. - [б. м.] : Астропринт, 2009. - 544 с
55. Фомичев В.И. Международная торговля. Учебник. М: Информ- М, 1998г.
56. Шаблій О.І. Основи суспільної географії. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2012.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://uk.wikipedia.org>
2. <https://landlord.ua/news/usia-ekonomika-svitu-v-odnii-diahrami-infohrafika/>
3. <https://businessviews.com.ua>
4. <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-top-19-ekonomicheski-razvityx-stran-mira>
5. <https://www.un.org/ecosoc/en/home>
6. <https://www.wto.org/>
7. <http://www.geograf.com.ua/human>
8. <https://www.imf.org/external/index.htm>